

Kyrksläotts kommuns utlåtande om förslaget till ändring av grundavtalet för Helsingforsregionens trafik (HRT)

Kommunstyrelsen 11.09.2023 § 277
511/08.01.00/2023

Beredare	Direktören för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29671 (växel)
Beslutsförslag	Kommundirektör Virpi Sailas Kommunstyrelsen beslutar 1. ge utlåtandet i ärendets föredragningstext om ändring av grundavtalet för HRT 2. justera protokollet för denna paragrafs del vid sammanträdet.
Behandling	Direktör för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen presenterade ärendet vid sammanträdet. Direktör för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen och trafikplanerare Marko Suni avlägsnade sig från sammanträdet efter behandlingen av paragrafen kl. 17.56. Efter behandlingen av ärendet höll kommunstyrelsen en paus kl. 17.57-18.06.
Beslut	Kommunstyrelsen beslutade enhälligt enligt förslaget.
Redogörelse	Styrelsen för Samkommunen Helsingforsregionens trafik har vid sitt sammanträde 23.5.2023 § 54 beslutat be medlemskommunerna att senast 31.8.2023 ge utlåtanden om utkastet till grundavtal. Kyrkslätt har fått förlängd tid för utlåtande ända till 15.9. Det gällande grundavtalet för HRT har trätt i kraft 1.1.2018, då Tusby och Sjundeå anslöt sig till samkommunen. HRT föreslår ändringar i grundavtalet. Ändringarna ska träda i kraft 1.1.2024. Bakom ändringen ligger övergångsbestämmelsen i kommunallagen (21.5.2021/419), enligt vilken samkommunens grundavtal ska sättas i överensstämmelse med 56 § före utgången av år 2023. I förslaget har dessutom överlappningar mellan HRT:s grundavtal och förvaltningsstadga strukits och grundavtalets struktur gjorts tydligare. Varje kommun beslutar separat om ändringar i grundavtalet. I 51 § 1 momentet i kommunallagen föreskrivs att om inte något annat bestäms i grundavtalet kan grundavtalet ändras, om minst två tredjedelar av medlemskommunerna understöder en ändring och deras invånarantal är minst hälften av det sammanräknade invånarantalet i samtliga medlemskommuner. Ändringen av grundavtalet behandlas under hösten i HRT:s medlemskommuners fullmäktige efter remissen.

De föreslagna centrala ändringarna i grundavtalet

De ärenden som gäller samkommunens medlemskommuner och uppgifter har sammanställts i första kapitlet i avtalsförslaget. Hänvisningarna till lagstiftningen i kapitlet har uppdaterats att stämma överens med den gällande lagstiftningen. De ärenden som gäller ekonomin i första kapitlet i det nuvarande avtalet har flyttats till kapitlet om ekonomin i avtalsförslaget.

Den noggranna definieringen av innehållet i samkommunens strategi har strukits i paragrafen om planering av verksamheten och ekonomin i andra kapitlet i avtalsförslaget. Samtidigt har en precisering om samkommunsstämmans roll som godkännare av strategin lagts till.

Paragraferna om samkommunsstämman i tredje kapitlet i avtalsförslaget har delvis rubricerats om och ärendena i kapitlet har delvis strukturerats om. Samtidigt har inskrivningar och definitioner som inte allmänt behövs i ett grundavtal för en samkommun strukits.

Kapitel 4 i avtalsförslaget har utökats att täcka förutom de ärenden som gäller samkommunsstyrelsen också de ärenden som gäller samkommunsdirektören. Den nuvarande praxis enligt vilken kommunerna har rätt att utse en expertrepresentant till styrelsen har inskrivits i avtalsförslaget. Styrelsens uppgifter och namnteckningsrätt föreslås att i fortsättningen definieras i förvaltningsstadgan i stället för grundavtalet. Uppgiftsförteckningen för samkommunsstyrelsen har strukits.

Kapitel 5 behandlar samkommunens ekonomi, och i det har det enligt kommunallagens krav lagts till ärenden om systemet för att följa ekonomin och verksamheten, rapporteringen till medlemskommunerna och täckande av underskott. Den aktuella termen ekonomi- och verksamhetsplan har satts in som paragrafrubrik och i texterna. Medlemskommunernas tid att ge utlåtanden om förslaget till verksamhets- och ekonomiplan som samkommunsstyrelsen har gjort och om vilken utlåtande ska ges årligen har förlängts med 15 dygn så att utlåtandet ska ges senast den 15 september.

Kapitel 6 i avtalsförslaget handlar om finansiering av samkommunens verksamhet och investeringar. I texterna i kapitlet har det gjorts tekniska korrigeringar och preciseringar. Dessutom har texten om allokering av biljettintäkterna samt texten om informationskällor för uppgifter om påstigningar uppdaterats.

De ärenden som gäller revision av samkommunens förvaltning och ekonomin har sammanställts i kapitel 7 i avtalsförslaget. Det ärende som gäller upplösning av och slutredogörelse för samkommunen har satts in som eget kapitel i kapitel 8 och det ärende som gäller ikraftträdandet och tillämpningen av avtalet i kapitel 9.

Det gällande grundavtalet, det nya utkastet till grundavtal samt en sammanfattning av de centrala ändringarna som HRT lämnat in ingår som tilläggsmaterial.

Kyrksläotts kommuns utlåtande:

Kyrkslätt förordar de tekniska ändringar som 8 kapitlet i kommunallagen förutsätter i grundavtalet samt de ändringar som konstaterar gällande praxis. Den förlängda tiden på 15 dygn för utlåtanden om ekonomi- och verksamhetsplanen är bra med tanke på kommunens beslutstidtabell.

I förslaget till grundavtal överförs till exempel fastställande av styrelsens uppgifter till förvaltningsstadgan för samkommunen och samkommunsstämans beslutanderätt, och således får förvaltningsstadgan för samkommunen större betydelse än tidigare i samkommunens beslutsfattande och fördelningen av befogenheterna.

Grundavtalet kan ändras om minst två tredjedelar av medlemskommunerna understöder detta och deras invånarantal är minst hälften av det sammanräknade invånarantalet i alla medlemskommuner, om inget annat avtalas i grundavtalet. Vid samkommunsstämma fördelas medlemskommunernas rösträtt i proportion till invånarantalet, dock så att en kommuns röstandel kan vara högst 50 %. Beslut vid samkommunsstämman fattas med enkel majoritet av de röster som är representerade vid stämman, om inget annat föreskrivs i kommunallagen.

När styrelsens uppgifter överförs att bestämmas i förvaltningsstadgan i stället för grundavtalet borde dock följande inskrivning i det gällande grundavtalet bevaras: "styrelsen ska innan den fattar beslut höra kommunerna om omfattningen och kvaliteten av trafiken, planeringen av linjenätet, prissättningen eller i andra motsvarande fall."

Med de ändringar som föreslås i kapitel 6 i förslaget till grundavtalet föreslås en ny definition som grund för de uppgifter om efterfrågan (påstigningar och passagerarkilometrar enligt trafikform och kommun) som i fortsättningen ska användas vid kostnadsfördelningen. Pålitligheten av de uppgifter som samlats enligt den nya definitionen ska säkerställas på ett sätt som medlemskommunerna gemensamt godkännt. När uppgifter om efterfrågan sammanställs enligt den nya definitionen ska uppgifterna vara av så bra kvalitet och så pålitliga att datainsamlingsmetoderna inte förvränger kostnadsfördelning. HRT ska verifiera att uppgifterna är pålitliga genom att jämföra dem med uppgifter från olika källor eller vid behov genom tilläggsundersökningar. Målet ska också vara att inkludera uppgifter om kommundillhörighet i så många biljettyper i användning som möjligt för att förbättra tillförlitligheten av uppgifterna. Uppgifterna om efterfrågan och sättet att räkna dem borde också förklaras så tydligt och lättförståeligt som möjligt för kommunens representanter.